

HIPPISCH RECREATIEPARK STADSKANAAL

ecologisch onderzoek

t.b.v. het bestemmingsplan Hippiisch Recreatiepark

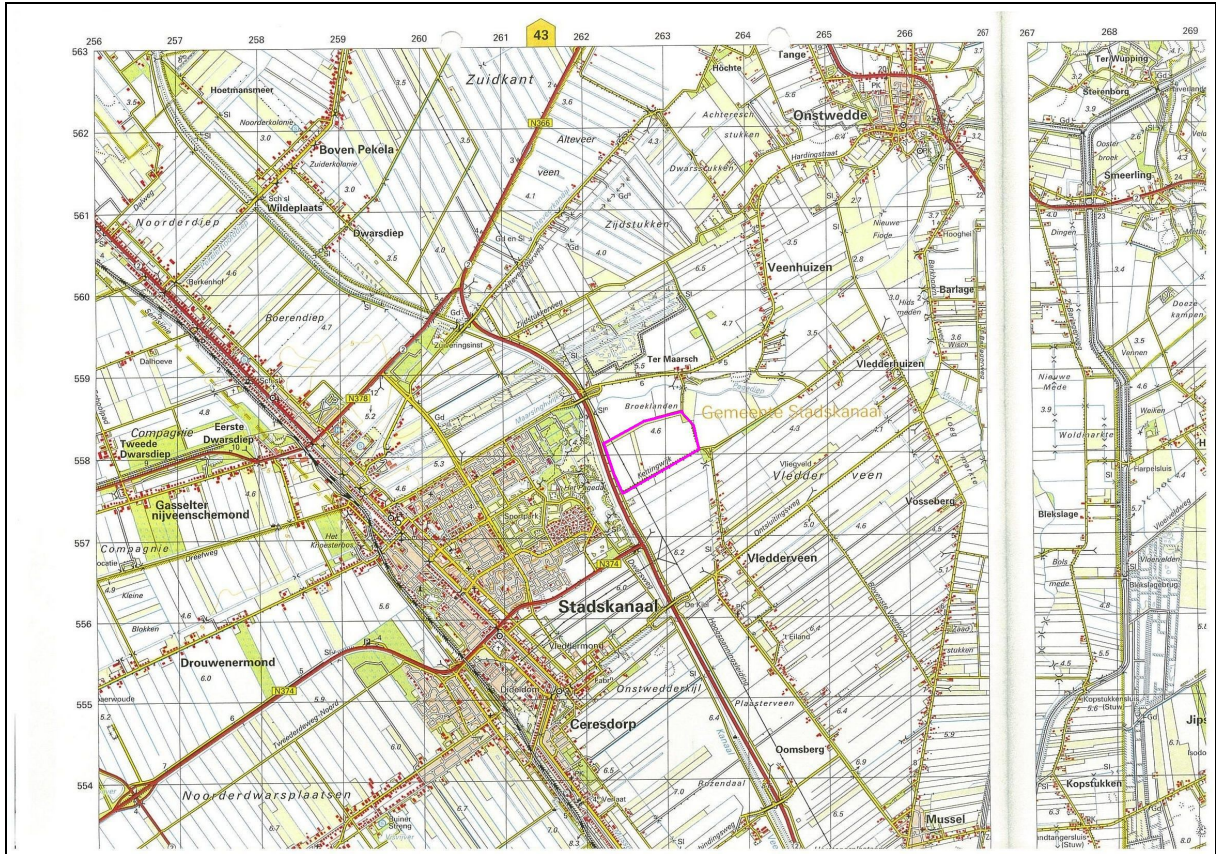
colofon

30 oktober 2007

- tekst dr. A.J.M. Schenkeveld
- productie bureau Schenkeveld
 Vistraat 1, 4101 AC Culemborg
 Telefoon: 0345- 534245, Fax: 0345-534028
 Email: schenkeveldbureau@planet.nl
- opdrachtgever HPF PROJECTEN BV, Nieuw-Vennep
- contactpersoon mr. W. Hijmans, Oostzee Stedenbouw, Arnhem

Inleiding

Ten behoeve van het bestemmingsplan van het initiatief van de Hippische Paarden Foundation BV om een hippisch recreatiepark op te richten in Stadskanaal is inzicht in de verspreiding van de natuur- en landschapswaarden en de effecten noodzakelijk. Deze worden hieronder beschreven.

Figuur 1: ligging plangebied

Huidige situatie

Bodem en water

Het plangebied ligt in een zogenaamde veenkoloniale ontginning. De vervening is negentiende-eeuws. Anders dan de omgeving is de kavelrichting niet bepaald door de ligging van Stadskanaal (loodrecht op de ontginningsas), maar door de vorm van het aangrenzende beekdal van het Pagediep (loodrecht op de beek). Eerst werd het veen ontwaterd, vervolgens afgegraven. De bovenlaag van bonkaarde en grauwwveen was ongeschikt als turf en werd weggeworpen. Deze weggeworpen aarde werd later vermengd met de bovenste laag van het ontturfde zand. Zo ontstonden de zogenaamde dalgronden. De bodem van het plangebied is dus nog jong. De bovengrond bestaat uit humusrijk zand (veenkoloniaal dek). Het moedermateriaal, waarop zich het hoogveen ontwikkelde, bestaat uit fijn (dek)zand, dat nu na de ontginning binnen 1,2 m –mv onveranderd aanwezig is.

Het maaiveld is enigszins golvend en loopt naar het noordoosten flauw af en wel van 4,7 naar 4,2 m +NAP.

Door de zandige ondergrond is de drooglegging goed, ook al blijven in natte perioden door verslemping van de bovengrond plaatselijk plassen staan. Rondom liggen sloten. Het streefpeil bedraagt circa 3,0 m +NAP. Het gebied watert via de hoofdwatgang langs de Knijpeweg af op het Pagediep. In droge tijden wordt via het Pagediep water ingelaten vanuit het nieuw gegraven Wildervanckkanaal. De gronden zijn niet gedraineerd. In sommige slootkanten treedt ijzerrijk grondwater naar buiten (vooral op de kop van de watgang aan de noordzijde). De kwaliteit van het oppervlaktewater is slecht. Het heeft een hoog P- en N-gehalte en ook het doorzicht en zuurstofgehalte zijn slecht¹.

Flora

De akkerpercelen worden intensief benut voor de teelt van suikerbiet, aardappelen, snijmaïs en graszaad. Een enkel perceel wordt gehouden t.b.v. de paarden- en schapenhouderij (met opstallen). Omdat er d.d. 16 oktober net was geoogst, zijn geen wilde planten aangetroffen.

De vegetatie van het graslandperceel betreft de soortenarme rompgemeenschap van Ruw beemdgras en Engels raaigras (12RG01)².

De hoofdhoutsoorten van de bosstrook aan de noordzijde zijn Zomereik, Ruwe berk en Zwarte els. Het bos is nog jong (< 20 jaar oud). Op de kop van het driehoekig bosje aan de Knijpeweg komt ook Hollandse linde in de boomlaag voor. Dit deel is ouder. Onder de hoogspanningskabels zijn de bomen teruggezet. In de struiklaag komen Braam, Wilde kardinaalsmuts, Vuilboom en Wilde lijsterbes voor. In het driehoekig bosje wordt de kruidlaag gedomineerd door Klimop. In en aan de bosstrook komen voornamelijk soorten van nitrofiële zomen (33) en kapvlakten (34) voor. Dit zijn bijvoorbeeld Wilgenroosje, Framboos, Grote brandnetel, Hondsdraf, Kleefkruid, Duinriet, Witte dovennetel, Ruw beemdgras, Kweek, Fluitenkruid, Gestreepte witbol.

De bermen en droge sloottaluds van de omringende wegen zijn bijzonder soortenrijk. Het vegetatietype van de voedselrijkere plekken betreft de Glanshaver-associatie (16Bb1). Karakteristieke soorten zijn Duizendblad, Gewone hoornbloem, Rood zwenkgras, Veldlathyrus, Rode klaver, Smalle wikke, Veldzuring, Scherpe boterbloem, Gewoon haakmos, Kroppaar, Frans raaigras. Op plekken met weinig humus in de bovengrond en op de droge taluds van de pas gegraven sloten heeft de vegetatie een voedselarmer karakter. Hier groeien o.a. Zandblauwtje, Oranje havikskruid, Struikhei, Dophei, Schapengras, Klein Vogelpootje, Schapenzuring, Biggenkruid, Bronsmos, Gewoon en Ruig haarmos, Gevorkt heidestaartje.

In en aan de sloten groeien enkel indicatoren van (zeer) voedselrijk zoet water zoals Grote egelskop, Grote waterweegbree, Grote lisdodde, Smalle waterpest, Zwanenbloem, Gele lis en Aarvederkruid.

¹ Waterkwaliteitgegevens waterschap Hunze en Aa's, Veendam.

² Schaminee, J. e.a., 1995-1999: Plantengemeenschappen van Nederland 1-5; Opluis press, Leiden.

De rode-lijstsoorten, die in de omgeving zijn waargenomen, betreffen o.a. Moeraswolfsklauw op open, vochtige zandgrond in het Vledderbos³.

Het onderstaande schema geeft een overzicht van alle beschermde en bedreigde vaatplantensoorten van het plangebied en hun habitat. De onderscheiden habitattypen zijn de landbouwkavels (a), de bosstrook (b), de zomen en beplante bermen (z), de gemaaide bermen en droge taluds (d) en de sloten en natte taluds (s).

nederlandse naam *wetenschappelijke naam* *flora- en faunawet* *habitatrichtlijn* *rode lijst* *habitat*

vaatplanten

Zwanenbloem	Butomus umbellatus	1			s
-------------	--------------------	---	--	--	---

1=algemeen beschermd	IV=bijlage 4	be=bedreigd	a=agrarisch perceel
2=beschermd	VR=Vogelrichtlijn	kw=kwetsnaar	b=bos
3=streng beschermd			d=droge berm
			z=zomen, bosrand
			s=sloot

Vogels

Eigen waarnemingen

In het plangebied en omgeving zijn d.d. 16 oktober 2007 de volgende vogelsoorten waargenomen: Zwarte kraai, Houtduif, Staartmees, Koolmees, Buizerd, Vink, Roodborst, Gaai, Fazant, Graspieper. Graspieper staat op de lijst van in Nederland bedreigde broedvogelsoorten.

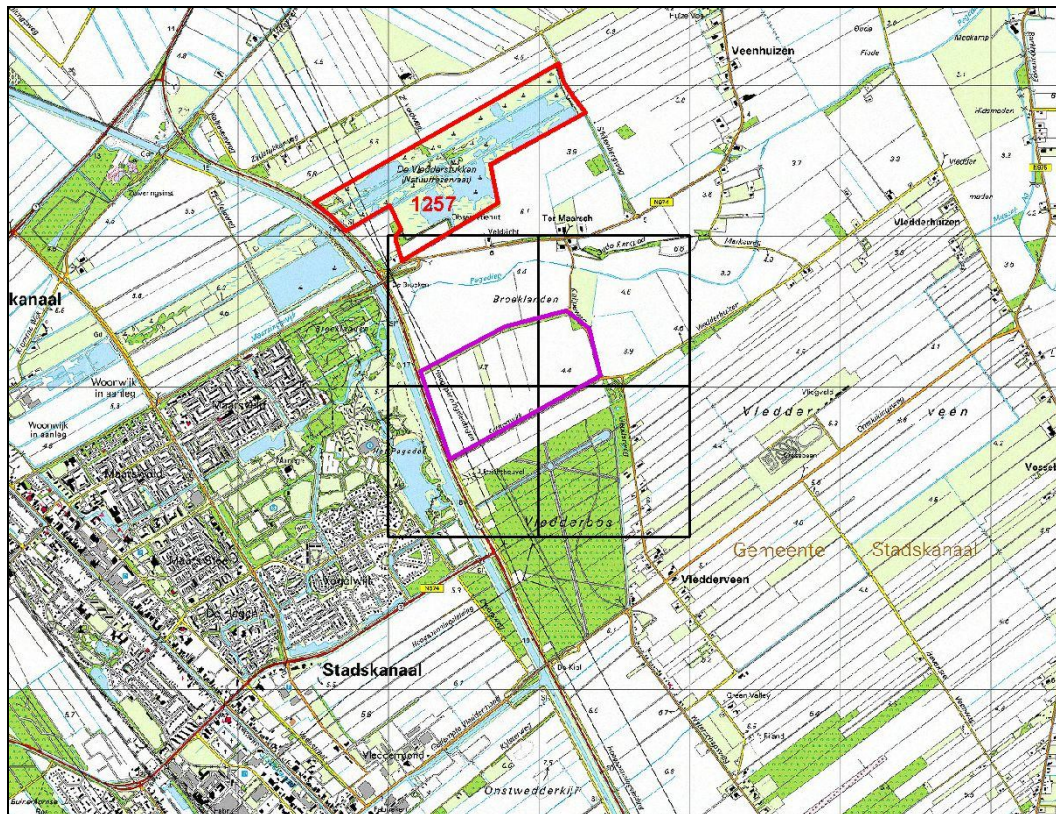
SOVON-gegevens

In bijlage 1 worden de verspreidingsgegevens van SOVON getoond en besproken. Dit betreft zowel broed- als wintervogels. De resultaten worden hieronder kort gepresenteerd.

Broedvogels

Twee kilometerhokken, 262-558 en 263-557, zijn in 1999 twee maal een uur op alle soorten onderzocht. Bovendien is van het **atlas** blok 260-555 (= linkeronderhoek, het gehele blok strekt zich 5 km-hokken naar boven en rechts uit), waarin het plangebied zich bevindt, een aanvullende lijst van broedvogels (atlasbloktotaallijst) beschikbaar. Van de Rode Lijstsoorten (van Beusekom et al. 2005) die op deze lijst staan is een inschatting gemaakt of ze mogelijk in het plangebied broeden. In het kader van het LSB-project zijn van 2 zeldzame soorten gegevens voorhanden. Tenslotte werd natuureservaat de Vledderstukken in het kader van het BMP-project in de voorjaren van 2000 t/m 2004 op broedvogels geïnventariseerd.

³ www.natuurloket.nl en FLORON GRONINGEN Nieuwsbrief nr.12, 2005.

Figuur 1. De ligging van het plangebied (paars), de relevante kilometerhokken en BMP-plot 1257.

In totaal zijn op basis van het Atlas- en LSB-project 8 soorten broedvogels van de Rode Lijst waargenomen binnen het onderzoeksgebied: Veldleeuwerik, Graspieper, Gele Kwikstaart, Grauwe Kiekendief, Zomertortel, Spotvogel, Huismus en Ringmus. Op basis van de atlasbloktotaallijst is het waarschijnlijk dat (ook) de Rode-Lijst soorten Patrijs, Grutto, Koekoek, Ransuil, Matkop en Kneu in het plangebied voorkomen. Tenslotte werden tijdens de broedvogelinventarisaties in de Vledderstukken 25 Rode-Lijst soorten waargenomen.

De Grauwe Kiekendief is territoriaal aangetroffen in 2004 in km-hok 263-558 (oostelijk deel plangebied) en maakt de laatste jaren gebruik van het plangebied om te foerageren (mededeling Stichting Grauwe Kiekendief).

Op basis van de eigen inventarisatie, de veldkenmerken en de SOVON-gegevens is een lijst van waarschijnlijke broedvogels opgesteld.

Onderstaand schema geeft een overzicht van alle (beschermde en bijzondere) broedvogels van het onderzoeksgebied en hun habitat.

nederlandse naam	wetenschappelijke naam	flora- en faunawet	habitatrichtlijn	rode lijst	habitat
broedvogels					
Boompieper	Anthus trivialis	x			b/z
Buizerd	Buteo buteo	x			b
Ekster	Pica pica	x			b
Fazant	Phasianus colchicus	x			b/z
Fitis	Phylloscopus trochilus	x			b
Geelgors	Emberiza citrinella	x			b/z
Gele kwikstaart	Motacilla flava	x		ge	a
Grasmus	Sylvia communis	x			z
Graspieper	Anthis pratensis	x		ge	a
Grote Bonte Specht	Dendrocopos major	x			b
Grote lijster	Turdus viscivorus	x			b/z

Zoogdieren

In het plangebied zelf zijn d.d. 16 oktober 2007 alleen sporen van Haas, Ree, Muskusrat, Woelrat, Veldmuis, Mol en Vos waargenomen.

Haas komt alleen in lage dichtheid voor, waarschijnlijk vanwege de uniforme en open habitus van de agrarische percelen. Het plangebied is verpacht voor de jacht.

Er zijn veel sporen van Vos waargenomen. Deze jacht in de bermen en de bosstrook op muizen.

Er zijn geen waarnemingen van vleermuizen gedaan. In de bredere omgeving komen alleen Watervleermuis, Gewone dwergvleermuis, Laatvlieger en Gewone grootvleermuis voor⁴. Deze soorten gebruiken alleen de randen van het plangebied om te foerageren. Er zijn geen zomer- of winterverblijfplaatsen in de omgeving bekend.

Onderstaand schema geeft een overzicht van alle in het plangebied waargenomen (bijzondere en beschermde) zoogdiersoorten en hun habitat.

<i>nederlandse naam</i>	<i>wetenschappelijke naam flora- en faunawet</i>	<i>habitatrichtlijn</i>	<i>rode lijst</i>	<i>habitat</i>
zoogdieren				
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	3	IV	b/z
Gewone grootvleermuis	Plecotus auritus	3	IV	b
Haas	Lepus europaeus	1		a
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	3	IV	b/z
Mol	Talpa europeua	1		a/b/z
Ree	Capreolus capreolus	1		a/b/z
Veldmuis	Microtus arvalis	1		d
Vos	Vulpes vulpes	1		b/z
Watervleermuis	Myotis daubentonii	3	IV	s
Woelrat	Arvicola terrestris	1		b/d/z/s

1=algemeen beschermd IV=bijlage 4 be=bedreigd a=agrarisch perceel
2=beschermd VR=Vogelrichtlijn kw=kwetsbaar b=bos
3=streng beschermd d=droge berm
z=zoom, bosrand
s=sloot

Herpetofauna

D.d. 16 oktober 2007 is alleen Bastaardkikker waargenomen. Het plangebied lijkt verder alleen geschikt voor Bruine kikker en Gewone pad.

Onderstaand schema geeft een overzicht van alle in het onderzoeksgebied waargenomen (beschermde) amfibiesoorten en hun habitat.

<i>nederlandse naam</i>	<i>wetenschappelijke naam flora- en faunawet</i>	<i>habitatrichtlijn</i>	<i>rode lijst</i>	<i>habitat</i>
amfibieën				
Bastaardkikker	Rana esculanta-complex	1		s
Bruine kikker	Rana temporaria	1		b/s/z
Gewone pad	Bufo bufo	1		b/s/z

⁴ Limpens, H. E.a., 1997. "Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie", Stichting Uitgeverij KNNV/Stichting Vleermuisonderzoek, Utrecht.

Te verwachten effecten

Activiteiten

Het initiatief bestaat uit de bouw van 150 recreatiewoningen in een park met een hippisch thema. Een groot deel van het plangebied zal in beslag worden genomen door een waterplas.

Het initiatief heeft betrekking op ca. 50 ha open landbouwgebied, nu in gebruik als akkerland.

De belangrijkste effecten van het project op de natuur- en landschapswaarden van het plangebied en omgeving hangen samen met de beëindiging van een agrarisch gebruik, het grondverzet, de nieuwbouw van een manege, twee stallen en twee dienstwoningen, de aanleg van het recreatiepark met 150 recreatiewoningen, opgaande beplanting, twee buitenbakken, twee langeerterreinen, parkeer- en speelvoorzieningen.

Nieuwe natuur- en milieubelastende activiteiten betreffen het houden en tijdelijk huisvesten van paarden, de verkeersbewegingen, de buitenritten en een toename van licht en geluid.

Andere onderdelen van het plan met (positieve) milieugevolgen zijn de aanleg van een grote waterpartij en het groen rond de woningen.

Voordat de effecten van bovengenoemde activiteiten op de natuur- en landschapswaarden worden beschreven, zullen deze eerst zoveel mogelijk worden gekwantificeerd in de hoedanigheid van dosis of emissie.

Doses/Emissies

landbouwkundig gebruik

Het huidige agrarisch gebruik van het plangebied betreft akkerbouw en enige hobbyveehouderij. De verschillende akkerbouwgewassen zijn suikerbiet, aardappel, snijmaïs en graszaad.

Het belangrijkste milieubezwaar dat samenhangt met het agrarisch gebruik is het uitrijden van dierlijke mest. Hiertoe is een grote mestsilo gebouwd, waarin de van elders aangevoerde mest tijdelijk wordt opgeslagen. De uitgereden mest belast het oppervlakte- en grondwater met nutriënten. Ook kunstmest en bestrijdingsmiddelen belasten het milieu. Genoemde milieubezwaren worden hieronder kort toegelicht.

mest

Het landbouwbedrijf produceert zelf geen dierlijke mest. Deze wordt van elders aangevoerd.

De wettelijke normen voor het gebruik van meststoffen zijn vanaf 1987 steeds naar beneden bijgesteld. Doel is om uitspoeling van voedingsstoffen naar het grond- en oppervlaktewater tegen te gaan. De eind(verlies)norm (100 kg N/ha/jaar op akkerland) geldt vanaf 2010.

In de nieuwe situatie wordt 50 ha uit agrarisch gebruik genomen. Dit is als positief te kenschetsen. In de nieuwe situatie is er natuurlijk ook sprake van mestproductie. Deze wordt niet of nauwelijks ingebracht maar wekelijks afgevoerd naar een mestverwerkingsbedrijf om tot champignonsubstraat te worden verwerkt. Door het stoppen met het uitrijden van dierlijk mest zal de uitspoeling van voedingsstoffen naar het grondwater worden geminimaliseerd.

kunstmest

Als aanvulling en om tijdelijke tekorten aan te vullen wordt in de akkerbouw ook kunstmest gebruikt.

De gemiddelde waarden (landelijk) hiervan zijn 200 kg N/ha en 36 kg P₂O₅/ha per jaar.

In de nieuwe situatie zal op het recreatief gras en in de paardenwei ook kunstmest gebruikt worden. Deze gift is echter lager, tw. 90 kg N/ha, 20 kg P₂O₅/ha en 50 kg K₂O/ha⁵. Ook het bemeste oppervlak neemt af.

bestrijdingsmiddelen

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen is erg afhankelijk van het gewas. Bij de teelt van bloembollen worden veel bestrijdingsmiddelen gebruikt.

Onderstaand schema toont het gebruik zoals gemeten in 2000 per sector en over heel Nederland als uitgangspunt voor het actueel en toekomstig gebruik gehanteerd.

<i>Sector</i>	<i>actieve stof (kg/ha/jaar)</i>
Recreatief gras	< 0,1

⁵ Milieustatistieken voor Nederland 1990-2003, CBS, Voorburg.

Grasland	< 1
Akkerbouw (inclusief snijmaïs)	5,2
Groenten open grond	5,6
Bloembollen	46,7

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen zal in de nieuwe situatie (akker wordt water, recreatief gras, paardenwei, bos) verminderen (met tenminste een factor 10).

nieuwbouw

De totale oppervlakte nieuwbouw bedraagt ca. 1 ha en bestaat uit 1 manege met 2 binnenbakken en diverse centrumvoorzieningen, 2 beheerderswoningen, 2 stallen en 150 recreatiewoningen.

waterhuishouding

Het gemiddeld grondwaterpeil blijft hetzelfde als in de landbouwsituatie. Er worden geen ontwateringsmiddelen (sloten, greppels, drainage) toegevoegd.

Het dakwater wordt afgevoerd naar de waterpartij. Deze loopt over in de noordelijke watergang. De drempelhoogte van deze overloop ligt ca. 20 cm boven het huidig slootpeil.

De toegangsweg en de wegen op het terrein zelf wateren af op (zak)greppels. Dit regenwater infiltreert ter plekke. De greppels voeren alleen bij stortbuien af naar de waterpartij.

Het vuile water wordt via een persleiding afgevoerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie aan het Wildervanckkanaal.

groenvoorzieningen

In het plan wordt op land het grootste areaal in beslag genomen door groenvoorzieningen. Deze bestaan uit paardenweide, recreatief gras, bomen en bosplantsoen. De aan te planten struiken en bomen behoren tot het Beuken-Eikenbostype zoals Wilde lijsterbes, Braam, Framboos, Taxus, Klimop, Hulst, Boswilg, Esp, Sporkehout, Zomereik, Wintereik, Ruwe berk, Beuk, Tamme kastanje, Gewone esdoorn, en zijn van 'Hollandse' afkomst.

waterpartij

De waterpartij beslaat 20 ha. De maximale diepte bedraagt 20 m. Het peil fluctueert mee met de grondwaterstand. Er wordt geen (landbouw)water ingelaten. De plas loopt in de winter over in de watergang aan de noordzijde. De drempel hiervan is ca. 20 cm hoger dan het huidig peil. Het onderwatertalud ligt tussen 1:4 en 1:10. Aan de oevers wordt zoveel mogelijk ondiepte gecreëerd. Op luwe en rustige plekken is ruimte voor de ontwikkeling van (water)riet.

recreatiedruk

De recreatieve activiteiten zullen zich vooral afspelen op het terrein zelf. De initiatiefnemer rekent op 200.000 overnachtingen per jaar. De recreatiedruk in het park zelf zal dus groot zijn (ca. 25 personen/ha/dag). Deze speelt zich overigens vooral indoor af.

Er zullen gemiddeld 50 buitenritten per dag worden gemaakt. Deze buitenritten zijn gemiddeld ongeveer 6 km lang. Dit betekent een toename van de recreatiedruk in het Vledderbos met 0.5 personen/ha/dag. Op dit moment bedraagt deze 1,0 personen/ha/dag.

Er moeten nog wel ruitersporen worden aangelegd.

Tijdens evenementen (11x/jaar) bedraagt het aantal bezoekers 100 tot 1.000. Eenmaal per jaar tijdens een evenement van nationaal niveau is dit hoger (> 1.000 bezoekers). De evenementen spelen zich helemaal op het terrein zelf af (dresuur- en springwedstrijden).

verkeer

Het aantal verkeersbewegingen naar en van het park wordt ingeschat op 200-400/dag.

De afwikkeling loopt via de Knijpeweg, Kettingwijk, Noorderkanaalweg in zuidelijke richting, N366.

Tijdens evenementen zijn het aantal bewegingen hoger.

Op het terrein zelf komen 150 parkeerplaatsen. Bij evenementen kan in de bermen van de Knijpeweg en Kettingwijk worden geparkeerd.

licht

De buitenverlichting bestaat uit sterke en hooggeplaatste lampen rond de buitenbakken, straatverlichting op lage armaturen in het park en op hoge palen langs de toegangsweg.

De buitenverlichting bij de bungalows zelf bestaat uit een lamp op de buitenwand bij de voordeur.

geluid

Op dit moment wordt het geluid veroorzaakt door landbouwmachines, die de akkers bewerken. Het niveau hiervan is tamelijk hoog, de frequentie echter laag. In de toekomst zal het geluid van een lager niveau maar wel vrijwel permanent (althans overdag) zijn. Deze bestaat uit geschreeuw, muziek, gehinnik.

Effecten van dosis/emissies op de natuurwaarden (ecologische toets)

Flora

Aanlegfase

De floristische en vegetatiekundige waarde van het landbouwperceel is nul.

De bermen en sloten van de omringende wegen met hun soortenrijke vegetatie worden niet aangetast.

- **Er gaan in de aanlegfase geen floristische of vegetatiekundige waarden verloren.**

Gebruikfase

De vermindering van de (kunst)mestgift heeft een positief effect op de bosstrook. Het aandeel nitrofiële soorten zal afnemen. De diversiteit neemt toe.

In het groen en langs de waterpartij ontstaan vestigingsmogelijkheden voor ruigte-, bos- en moerasplanten. De natuurdoeltypen zijn zoom, mantel en droog struweel van de hogere gronden (ndt 3.52), Eiken- en beukenbos van lemige zandgronden (ndt 3.65) en moeras (ndt 3.24)⁶. Het is daarbij wel belangrijk dat de humusrijke bovengrond wordt afgevoerd.

- **Het initiatief heeft door de verminderde mestgift een positief effect op de verzurings- en vermistingsgevoelige vegetatie van het plangebied zelf en de directe omgeving (bosstrook, Vledderbos).**
- **In en aan de waterplas en in het groen kan zich een (half)natuurlijke vegetatie ontwikkelen. De natuurdoeltypen zijn moeras, zoom, mantel en bos van matig voedselrijke, vochtige omstandigheden.**

Vogels

Aanlegfase

Bij de zandwinning en aanleg van het park gaat de geschiktheid van het gebied voor akkervogels verloren. Hoewel de dichtheid laag is betreft dit ook enige rode-lijstsoorten, t.w. Gele kwikstaart, Graspieper en Veldleeuwerik. Verder verdwijnt een deel van het territorium van een paartje Grauwe kiekendief. Deze broedt incidenteel in de omgeving van het plangebied.

De effecten van het project op vogels die in de bosstrook broeden en in de akkers, akkerranden en zomen foerageren is afhankelijk van de fasering van de werkzaamheden. Het betreft hier o.a. de bedreigde soorten Patrijs, Ransuil, Spotvogel, Zomertortel. Als er gedurende de aanlegperiode steeds voldoende ruigte met verspreide struiken aanwezig blijft zullen deze zich kunnen handhaven.

Tijdens de aanleg is er geen effect op de bosvogels.

Het plangebied wordt voor eenden, ganzen, zwanen en meeuwen in de winter minder geschikt als foerageer- maar meer geschikt als slaapplek.

- **Het initiatief heeft bij de aanleg verlies van enkele territoria van bedreigde akkervogels tot gevolg.**
- **Het project heeft bij een goede fasering van de werkzaamheden geen negatief effect op struweel- en bosrandsoorten.**
- **Zolang er geen bomen gekapt worden heeft het initiatief geen gevolgen voor bosvogels.**
- **Watervogels verliezen door het project foerageermogelijkheden, maar winnen een nieuwe slaapplek.**

Gebruiksfase

Door de aanleg en ontwikkeling van water, moeras, bos, struweel en ruigte neemt de diversiteit aan broedvogelsoorten toe. In hoeverre ook kritische soorten deel zullen gaan uitmaken van de broedvogelgemeenschap is afhankelijk van rust. Het westelijk deel leent zich voor natuurontwikkeling. Het succes hiervan wordt bepaald door de intensiteit van het groenonderhoud en het dagrecreatief gebruik.

⁶ Bal, D. e.a., 2001: Handboek Natuurdoeltypen; Expertisecentrum LNV, Wageningen.

Omdat het dagrecreatieterrein in de winter nauwelijks bezocht zal worden, kan de plas een succes worden als slaapplek van watervogels. Het is wel belangrijk dat er vanaf de andere zijde niet te veel verstoring komt. Dit wordt voorkomen door licht, geluid en bewegingen aan de oever zelf te beperken.

- **De broedvogeldiversiteit van het plangebied zal door het project toenemen.**
- **In hoeverre ook kritische moeras-, bos- en struweelvogels een habitat zullen vinden in het plangebied is sterk afhankelijk van het onderhoud en gebruik van het westelijk deel (dagrecreatie). In het bungalowpark is te veel verstoring door licht, geluid, bewegingen.**
- **De plas is groot genoeg om ondanks de aanwezigheid van verstoring op de oostelijke oever te fungeren als slaapplek van watervogels in de winter.**

Zoogdieren

Aanlegfase

Het plangebied zelf heeft weinig waarde voor zoogdieren. Het project gaat slechts ten koste van de verblijfplaats (hol, leger) en het leefgebied van een enkele algemene soort als Haas, Mol of Veldmuis.

- **Het project heeft het verdwijnen van leefgebied en verblijfplaats van enkele algemene zoogdiersoorten tot gevolg**

De (arme) zoogdierfauna van Zuidoost-Groningen profiteert. Voor de meeste soorten zullen door de omvorming van structuurarm cultuurland naar water, groen en huizen de foerageer- en vestigingsmogelijkheden toenemen.

Alleen Haas zal achteruit gaan.

- **Het initiatief is positief voor de diversiteit van de zoogdierfauna van het gebied**

Herpetofauna en Vissen

Aanleg- en gebruikfase

Meer water en meer groen zijn gunstig voor gewone amfibieën en vissen. Het is wel belangrijk dat er aparte amfibiepoelen worden ingericht.

- **Het project is gunstig voor de herpetofauna, als er aparte poelen worden aangelegd.**

Ongewervelden

Het project is vanwege de uitbreiding van het areaal water en moeras, bos en struweel positief voor dagvlinders, libellen en sprinkhanen (zie o.a. Praktisch Natuurbeheer: vlinders en libellen⁷).

- **Het project is gunstig voor de diversiteit van de entomofauna. Dit betreft overigens alleen algemene soorten.**

Ecologische infrastructuur

Op dit moment durven alleen grotere dieren als Vos en Ree het open landbouwgebied te doorkruisen. Voor kleinere dieren is de afstand te groot. Door de aanleg van groen en water komt er meer dekking en tijdelijke foerageermogelijkheid. Anderzijds heeft het initiatief meer verstoring tot gevolg. De balans tussen deze positieve en negatieve factoren wordt sterk bepaald door de drukte in het westelijk deel. Het recreatiepark is te druk.

- **Het project is gunstig voor de ecologische infrastructuur van Zuidoost-Groningen. Het nieuwe groengebied is een schakel in de verbinding tussen 2 natuurkerngebieden, t.w. het Vledderbos en de Vledderstukken.**

Conclusie

Het initiatief heeft een negatief effect op een aantal bedreigde akkervogels, die in lage dichtheid in het plangebied broeden. Dit effect kan worden gemitigeerd door het noordelijk deel van het dagrecreatieve terrein en het deel voor de verblijfsrecreatie geschikt te maken als habitat voor Patrijs,

⁷ Groenendijk, D. en T. Wortelbeek, 2001: Praktisch Natuurbeheer: vlinders en libellen; KNNV, Utrecht.

Graspieper en Veldleeuwerik door de aanleg van ruigtes bij voorkeur aansluitend op de gronden die grenzen aan of gelegen zijn nabij de bestaande akkerranden buiten het plangebied. De grazige vegetatie alhier moet dan extensief (< 2x/jaar) gemaaid worden en het maaisel worden afgevoerd. Het voortbestaan van Grauwe kiekendief als broedvogel van het Groningse land wordt voor bijna 100% bepaald door de continuering van de braaklegging en het akkerrandenbeheer⁸. De omvorming (van landbouw naar recreatie) van dit deel van Groningen heeft in dat licht gezien geen invloed.

Door de aanleg van water, doorgaande stroken met bij voorkeur hout- en kruidachtige vegetatie ontstaan er vestigingsmogelijkheden voor met name ruigte-/struweelvogels, amfibieën, kleine zoogdieren, dagvlinders, en libellen. Het project is aldus positief voor de biodiversiteit van Zuidoost Groningen. De huidige leefgemeenschap van het plangebied is (zeer) soortenarm. Omdat het park vooral in de zomer en overdag bezocht zal gaan worden, worden weinig verkeersslachtoffers verwacht.

Door de instelling van een brede bufferzone langs Kettingwijk wordt de externe werking in de vorm van verstoring door licht, geluid en bewegingen op het Vledderbos geminimaliseerd.

De grote waterplas zal geschikt zijn als slaapplek voor minder verstoringsgevoelige watervogels. Voor specifieke soorten overwinteraars zoals Toendra- en Taigarietgans is hier in dit deel van Groningen zeker behoefte naar.

⁸ Zie ook: Meer doen in minder gebieden, Actieprogramma Weidevogels –Akkervogels, Provincie Groningen, 2008.

